

Ainus torupillimees vabas maailmas

Voldemar Varikust ja tema pillist

Kui kujutleme tüüpilist juuksurit, siis kerkib me silmade ette lühikesekasvuline, mustajuukseline lõunamaa esindaja, kes on musikaalne ja teeniks meelsamini oma igapäevast leiba kontsertsaalis kui juuksuriäris. Ainus eesti meestejuuksur Torontos, Voldemar Varik, annab selle mõõdu välja ainult musikaalsuse osas. Väliselt on ta põhjamaaine mehe-
mürakas, tublisti üle kuue jala pikk ja kui ta esineks populaarses televisioonisaates „To Tell the Truth“, ei peaks teda küll ükski mõistatajaist tõeliseks juukselõikajaks. Ja kui lisada veel, et ta lemmik-instrumendiks on torupill, siis võib vast õigustatult väita, et ta on kõige omapärasem juuksur väljaspool Shotimaad.

Ainulaadne on Voldemar Varik meie rahva hulgas ka muusikamehena, sest meile teadaolevalt ei ole meil peale tema väljaspool kodumaad enam ühtki torupillimängijat. Hiljutisel Vabariigi aastapäeva aktusel Toronto Massey Hallis äratas ta tähelepanu oma torupilliga, mis on Voldemar Variku enese meisterdatud.

„Õieti on see mul juba teine omavalmistatud torupill,“ jutustab Varik „Vaba Eestlasele“. „Esimese meisterdasin koolipölvikes, kuid selle sõid hiired ära. Varem vend trumpas mu üle ja tegi suurema, kolme bassiga torupilli. See oli muidu ilus pill, kuid sel oli üks väike viga juures — seda ei saanud mängida. Polnud lihtsalt nii palju tuult kopsudes.“

Kuuleme, et Voldemar Varik õppis torupillimängu oma kodukohas, Mustjala vallas, Saaremaal kuulsalt Torupilli Jaanilt, kelle pärisnimeks oli Jaan Piht. Torupilli Jaan jäi hiljem kurdiks ja siis avanes noorel Varikul esmakordselt võimalus oma kunsti laiemale hulgale tutvustada, tehes Muusikamuuseumi ansambli koosseisus kaasa ringreisi läbi kodumaal. Kui 1947. a. korraldati Rootsis esimene eesti laulupidu, pöördus Ernst Idla Variku poole ettepanekuga, et see mängiks torupilli. Paraku polnud aga sellist pilli kuskilt võtta. „Küll ma teen pilli valmis,“ lubas Varik, ehkki Idla raputas skeptiliselt pead. Kuidas see töö edenes ja milliseid

Voldemar Varik oma torupilliga

kus ja see töö meeldis mulle hästi. Kanadasse tulles asusin kõigepealt elama Montreali ja seal enam sellist tööd ei leidnud. Käisin ehitustööl ja olin hiljem suusavabrikus, kuid see ei pakkunud erilist rahuldust. Unistasin vargsi ikka veel muusikamehe karjäärist. Elasin koos meie akordionivirtuoosi Robert Salongiga ja lõikasin mõnikord tal juukseid — meid oli kodus palju vendi ja seal õppisime üksteisel juukseid lõikama. Ühel päeval ütles Salong: „Sa õpi õige juuksuriks, sest sul on selleks andi. Mul pole keegi varem nii hästi juukseid lõiganud kui sina. Ega muusikamehe amet pole midagi asi elukutse, see ei

juuksurite kooli, sai laupäeviti õppides kuue kuuga diplomi kätte ja sõitis siis sellega Torontosse. Siin aga ei saanud kuidagi kohta, sest igal pool olid väikesed itaalia poisid ees. Sama lugu oli St. Catharinesis, Londonis, Hamiltonis ja Windsoris, ning Varik tuli pettunult Torontosse tagasi.

Ühel hommikul oli ta saanud südalinna äris, kus otsiti juuksurit, shabloonilise vastuse: „Võtaksime teid meeldi, kuid kahjuks olete kuus tolli liiga pikk“. Pettunult istus ta raekoja ees pingil ja libistas murelikult pilgu üle ajaleheveergude. Järsku paelus ta tähelepanu kuulutus: „Juuksuriäri müüa. Hind 250 dollarit“.

poliitikategelasi, juhtivad ühis-

pilli kuskilt võtta. „Kui ma teen pilli valmis,“ lubas Varik, ehkki Idla raputas skeptiliselt pead. Kuidas see töö edenes ja milliseid probleeme sellega seoses tuli lahendada, selle kohta jutustab Varik:

„Kõigepealt valmistasin hülge-mao suuruse puust vormi. Siis tein kaks vasikanahka märjaks ja panin need siis nagu kingsepp liistule. Puuosad — sõrmiline ja bass olid juba enne valmis ja ega siis polnud muud kui hakkasin puhuma. Pill ei teinud aga mingit häält — ei pidanud tuult.

Lõpuks sain asjast üle nii, et määrisin naha ploomirasvaga sisse ja sellisena rändas pill Kanadasse.

Nüüd mängis torupill päris hästi, kuid ebameeldiv oli see, et igakord kui esinesin, määrin ploomirasv riided ära. Siis tuli appi kunstnik Aksel Tamme, kellel oli head ainet — nahatsementi. Määrisin siis pilli nahkosa sellega sisse. See on elastne materjal, mis ei määri, ega lase ka tuult läbi. Keelematerjaliks kasutasin üht erisorti pilliroogu“. Selliselt sündis torupill, mida nägime-kuulsime Massey Hallis.

„Kas torupilli on raske mängida?“ küsime V. Varikult, või peaksime teda Torupilli Jussi ja Torupilli Jaani eeskujul nimetama Torupilli Volliks?

„Ega see füüsiliselt just kerge ei ole,“ kuuleme, „võtab teinekord silmade ees päris mustaks. Peavad olema head kopsud...“

„Ja shoti torupill? Kas see on palju erinev meie omast?“

„Põhimõte on sama“, ütleb Varik. „Shoti pillil on kolm toru — üks bass ja kaks tenorit, kott on valmistatud linnaseekstraktis immutatud põdranahast ja kaetud shotimustrilise riidega. See, kes mängib eesti torupilli, tuleb ladsalt toime ka shoti ‚bag-pipe‘iga.“

Voldemar Varik mängib ka mitmeid teisi pille ja on tuntud laulumehena. Siin on tegemist loomuliku muusikalise anniga, kuna teoreetilist õppust on ta saanud võrdlemisi vähe.

Kuidas valis selline mehemürakas juuksuri elukutse?

Selle kohta jutustab V. Varik: „Rootsis töötasin lõõtsapillivabri-

pa
val
mis
vat
ees
elul
Nei
õig
mis
suu
ma
sea
tulu
renu
se t
ajal
duse
ja
Selle
nade
tava
ka a
Talli
Tartu
Vilja
Ma
selgu
di v
ta
me
14
osa
loo
000
väl
rah
ma
45.5
nee
väl
täie
juu
gi
146
juu
jus